

GROENLINKS THOLEN

VERKIEZINGSPROGRAMMA GEMEENTERAAD 2026

1. Wonen

1.1 Betaalbare woningen

- **Tholen draagt bij aan de Zeeuwse Woondeal met ongeveer 1.640 woningen tot 2030**
- ✓ Betaalbare woningen zorgen dat starters en inwoners met lage inkomens in Tholen kunnen blijven wonen.
- ✓ Goed wonen vergroot woonplezier en verbondenheid in de woonkernen.
- **Grote delen van de nieuwbouw zijn voor sociale huur en betaalbare koop**
- ✓ Spreiding versterkt leefbare en gemengde buurten.
- ✓ Zo kunnen inwoners in Tholen blijven wonen en hoeven ze niet buiten de gemeente op zoek naar een woning. Ook wordt het aantrekkelijker om in Tholen te komen werken en wonen.
- ✓ Samenwerking tussen gemeente, woningcorporaties en marktpartijen versnelt bouwplannen en uitvoering.

1.2 Duurzaam wonen

- **Verduurzaming van woningen met energiebesparende maatregelen**
- ✓ Huishoudens besparen op woonlasten en dragen bij aan lokale klimaatdoelen.
- ✓ Vermindering van energiekosten helpt mensen met lage inkomens en bestrijdt energiearmoede.
- **Subsidies en renteloze leningen voor isolatie, zonnepanelen en andere maatregelen**
- ✓ Duurzaam wonen wordt bereikbaar voor iedereen: mensen worden ondersteund bij het verduurzamen van hun woning.
- ✓ Zo verbinden we sociale rechtvaardigheid met milieu-inspanningen en voorkomen we energiearmoede.
- **Circulair en natuurinclusief bouwen, met waar mogelijk inzet van regionale materialen en leveranciers**
- ✓ Vermindert transport en verspilling van grondstoffen.

- ✓ Versterkt lokale bedrijven en vakmanschap.
- ✓ Zorgt voor meer groen, waterberging en biodiversiteit in de woonomgeving.

- **Leegstaande panden geschikt maken voor wonen**

- ✓ Voorkomt langdurige leegstand en waardedaling in dorpskernen.
- ✓ Behoudt karakteristieke gebouwen en bestaande structuren.
- ✓ Bespaart ruimte en grondstoffen ten opzichte van nieuwbouw.
- ✓ Levert extra woningen op.

1.3 Inclusief wonen en zorg

- **We zorgen voor voldoende betaalbare en passende woningen voor ouderen**

- ✓ Ouderen hoeven niet kleiner én ook nog eens duurder te gaan wonen.
- ✓ Wie wil verhuizen, kan in het eigen dorp een geschikte woning vinden.
- ✓ Ouderen kunnen in een passende woning langer zelfstandig blijven wonen.
- ✓ Doorstroming naar een geschikte woning leidt tot vrijkomen gezinswoningen voor starters en jonge gezinnen.

- **Nieuwe woonvormen brengen mensen dicht bij elkaar**

- ✓ Knarrenhofjes en kleinschalige projecten stimuleren onderlinge steun. Zorg en woonomgeving sluiten beter op elkaar aan, waardoor wonen prettiger en gezonder wordt.
- ✓ Tiny houses maken duurzaam en betaalbaar wonen mogelijk.
- ✓ Minder reizen, meer ontmoeting met de buurt

2. Leefbare kernen

2.1 Kernen versterken

- **Oprichten van Loket Dichterbij**

- ✓ In meerdere dorpen wordt het Loket Dichterbij enkele dagdelen per maand geopend, bij voorkeur in bestaande accommodaties. Zo worden voorzieningen efficiënt gebruikt en blijft alles dichtbij voor de inwoners.
- ✓ Inwoners, vooral ouderen en minder mobiele mensen, kunnen dichtbij hun zaken regelen, zoals paspoort of rijbewijs, zonder meerdere reizen naar het gemeentehuis in Tholen-Stad.

- ✓ Toegankelijke dienstverlening bevordert gelijke kansen en deelname aan de samenleving.
- **Iedere kern een ontmoetingsplaats: een dorpshuis of multi-functionele accommodatie (MFA)**
 - ✓ Een fijne plek voor sport, cultuur, sociale activiteiten, vergaderen, feesten en rouwen.
 - ✓ Een groene omgeving rondom dorpshuis en MFA versterken gezondheid en sociale verbondenheid.
 - ✓ Ook kan deze ontmoetingsplaats voor bewoners dienen als opvang bij calamiteiten.
- **Extra supermarkt voor Tholen-Stad**
 - ✓ Tholen-Stad groeit snel; het huidige aanbod is te beperkt. Een extra supermarkt zorgt voor meer keuze, gemak en betaalbaarheid voor alle inwoners.
 - ✓ Minder verkeersbewegingen en betere bereikbaarheid.
 - ✓ Creëert lokale banen en versterkt de lokale economie: er wordt voorkomen dat inwoners naar een supermarkt in een naburige gemeente gaan.
- **Ruimte voor kunst, cultuur en festivals**
 - ✓ Meer activiteiten voor jongeren en jongvolwassenen, zodat ze zich thuis voelen in hun eigen dorp.
 - ✓ Creatieve plekken voor culturele ontmoeting, muziek, theater, waar iedereen kan meedoen.
 - ✓ Culturele evenementen die samenhang versterken en zorgen voor levendige, bruisende kernen.
- **Steun voor lokale verenigingen en initiatieven**
 - ✓ Vrijwilligerswerk en betrokkenheid worden gestimuleerd, waardoor inwoners elkaar ontmoeten en dorpsgemeenschap groeit.
 - ✓ Lokale clubs en initiatieven krijgen de ruimte om nieuwe activiteiten te organiseren, van sport en cultuur tot zorg en onderwijs. Ondersteuning versterkt talent, creativiteit en samenwerking in het dorp en maakt het makkelijker om nieuwe projecten op te starten.
 - ✓ Het draagt bij aan een levendige, sociale en inclusieve gemeenschap waar iedereen mee kan doen, van jong tot oud.

2.2 Veiligheid en inclusie

- **Buurtpreventie en uitbreiding BOA-capaciteit**
 - ✓ Vergroot het veiligheidsgevoel en voorkomt overlast in dorpen en buitengebieden.

- ✓ Meer toezicht en handhaving in kwetsbare natuurgebieden en buitengebieden beschermt flora, fauna én bewoners.
- ✓ Buurtbewoners voelen zich gehoord en gesteund, en kunnen actief bijdragen aan een veilige leefomgeving.
- **Inclusieve en veilige samenleving**
 - ✓ Actief tegengaan van discriminatie en racisme. Meldpunt, bewustwording en educatie helpen uitsluiting te voorkomen. Versterken sociale veiligheid, verbondenheid en welzijn is voor alle inwoners belangrijk.
 - ✓ Veiligheid en acceptatie voor LGBTQ+, iedereen voelt zich veilig en welkom in Tholen.
 - ✓ Preventie van gendergerelateerd geweld en femicide. Vroege signalering en ondersteuning maken de samenleving veiliger. Veilige en toegankelijke openbare en groene plekken dragen bij aan preventie.

3. Sociale ongelijkheid, armoede en kansengelijkheid

3.1 Kinderopvang en onderwijs

- **Gratis peuteropvang voor 2-4 jarigen met laag inkomen**
 - ✓ Kinderen krijgen een gelijke start en ouders kunnen werk of studie combineren.
 - ✓ Investeren in onderwijs versterkt sociale veerkracht en duurzame toekomstkansen.
- **Brede brugklas en voortgezet onderwijs in de Tholen-Stad**
 - ✓ Voorkomt lange reistijden en zorgt dat jongeren dichtbij huis kunnen leren.
 - ✓ Stimuleert jongeren om in Tholen te blijven, waardoor Tholen toekomstbestendig blijft.
 - ✓ Versterkt sociale netwerken: leerlingen kennen elkaar al vanuit de basisschool en blijven verbonden met hun dorpsgenoten. Door in de eigen gemeente naar school te gaan, hebben leerlingen meer stabiliteit en ondersteuning van hun ouders en gemeenschap.
 - ✓ Bijdrage aan lokale economie: een school trekt ook personeel, activiteiten en voorzieningen naar Tholen.
- **Digitale bewustwording op school bevorderen.**
 - ✓ Kinderen leren veilig en verantwoord omgaan met internet en sociale media
 - ✓ Ze ontwikkelen vaardigheden om online informatie kritisch te beoordelen en nepnieuws te herkennen.

- ✓ Er is aandacht voor privacy, cyberpesten en online etiquette, zodat kinderen zich bewust en respectvol gedragen.
- ✓ Digitale vaardigheden bereiden jongeren voor op vervolgonderwijs, werk en deelname aan een steeds digitaler samenleving.

3.2 Arbeid en werkgelegenheid

• Sociale banen en stages via scholen en verenigingen

- ✓ Jongeren en werkzoekenden krijgen de kans om praktijkervaring op te doen, vaardigheden te ontwikkelen en sociale netwerken uit te breiden.
- ✓ Deelname aan sociale banen en stages vergroot betrokkenheid bij de eigen gemeenschap en stimuleert maatschappelijk initiatief.
- ✓ Sociale banen en stages dragen bij aan persoonlijke groei, zelfvertrouwen en werkvaardigheden, waardoor doorstroom naar reguliere banen wordt bevorderd.
- ✓ Samenwerking tussen scholen, verenigingen en lokale organisaties versterkt het draagvlak voor maatschappelijke projecten en creëert verbinding tussen generaties.

• Vaste contracten bij gemeentelijke diensten; beperking van externe inhuur

- ✓ Door vaste contracten groeit continuïteit en kennis binnen gemeentelijke diensten.
- ✓ Medewerkers krijgen meer betrokkenheid en eigenaarschap, wat de kwaliteit van dienstverlening ten goede komt.
- ✓ Minder afhankelijkheid van externe inhuur bespaart structureel op loonkosten en overhead, omdat dure inhuur van derden wordt beperkt.

• Huisvesting en arbeidsomstandigheden meewegen bij vergunningverlening

- ✓ Bij vergunningen voor bedrijven en bouwprojecten wordt rekening gehouden met gezonde huisvesting en goede arbeidsomstandigheden.
- ✓ Dit draagt bij aan een veilige, gezonde en prettige leefomgeving voor zowel bewoners als werknemers.

• Ondersteuning van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt via maatwerk en sociale banen.

- ✓ Sociale banen en vrijwilligerswerk vergroten zelfvertrouwen, zelfstandigheid en sociale participatie.
- ✓ Het biedt kansen voor persoonlijke ontwikkeling, opleiding en doorstroming naar reguliere banen.

- ✓ Bedrijven en organisaties profiteren van extra ondersteuning en betrokken medewerkers, waardoor de lokale economie worden versterkt.
- ✓ Deze aanpak draagt bij aan een inclusieve samenleving, waarin iedereen een betekenisvolle rol kan spelen.

4. Financiën en economie

• Groene, sociale en lokale economie stimuleren

- ✓ Voorkeur voor lokale bedrijven en ondernemingen die goede banen bieden en duurzaam produceren. Innovatie en lokale duurzame werkgelegenheid moet worden gestimuleerd.
- ✓ Meer lokale werkgelegenheid versterkt economie, betrokkenheid en verbondenheid tussen inwoners.
- ✓ Duurzame bedrijven verminderen milieudruk en dragen bij aan een veerkrachtige en toekomstbestendige gemeente.
- ✓ Investeren in lokale en duurzame economie maakt Tholen aantrekkelijk voor talent, ondernemers en bezoekers.
- ✓ Samenwerking tussen bedrijven, verenigingen en inwoners stimuleert innovatie en creatieve oplossingen voor sociale en duurzame uitdagingen.
- ✓ Ondernemers die milieu- en sociale doelen combineren krijgen erkenning en steun.

• Detailhandel bevorderen voor leefbare kernen

- ✓ Lokale winkels maken dorpen levendig en aantrekkelijk, en voorkomen leegstand.
- ✓ Ze creëren banen, ontmoetingsplekken en versterken de sociale verbinding in het dorp.
- ✓ Buurtwinkels stimuleren de lokale economie en zorgen voor een toegankelijke en bruisende kern.

• Stoppen met logistieke blokkendozen; verplichte landschappelijke inpassing en vergroening

- ✓ Grote logistieke blokkendozen slurpen veel ruimte en energie
- ✓ Ze bieden relatief weinig arbeidsplaatsen in verhouding tot hun omvang.
- ✓ Grote loodsen en logistieke blokkendozen worden beperkt, zodat dorpen en landschap hun karakter behouden.

- **Verbod op lichtreclame, waken voor lichtvervuiling**

- ✓ Lichtreclame wordt verboden in natuur- en landelijke gebieden om rust en donkerte 's nachts te behouden.
- ✓ Door het weidse karakter van Tholen heeft lichtreclame een grote visuele impact, waardoor nachtdonker en landschapsbeleving snel worden verstoord.
- ✓ Bescherming van nachtdonker is cruciaal voor flora en fauna, waaronder nachtdieren zoals vleermuizen, uilen en insecten.
- ✓ Minder kunstlicht vermindert lichtvervuiling en energieverbruik.

5. Zorg en gezondheid

- **Van zelfredzaamheid naar gemeenschappelijke zorg**

- ✓ Buurten werken samen om zorg en ondersteuning dichtbij huis te organiseren, bijvoorbeeld via buurtzorgteams, maatjesprojecten of gezamenlijke maaltijden.
- ✓ Samenwerking maakt zorg efficiënter en zorgt dat inwoners sneller hulp en ondersteuning krijgen wanneer dat nodig is.
- ✓ Kwetsbare inwoners, zoals ouderen of mensen met een beperking, worden actief ondersteund en minder geïsoleerd.
- ✓ Door samen te zorgen ontstaan sterke sociale netwerken, waarbij buuren elkaar kennen, helpen en betrokken blijven.
- ✓ Dit bevordert zelfredzaamheid én gemeenschapsgevoel, waardoor eenzaamheid en sociaal isolement worden voorkomen.

- **Sterk Lokaal Team voor jeugdzorg en lichte problematiek**

- ✓ Een lokaal team biedt vroegtijdige ondersteuning aan jongeren en gezinnen bij lichte problematiek, zodat problemen niet escaleren.
- ✓ Door dichtbij huis te werken, zijn hulpverleners beter bereikbaar en kennen zij de lokale situatie, scholen en buurtnetwerken.
- ✓ Het team ondersteunt op verschillende gebieden: opvoeding, school, sociale vaardigheden, mentale gezondheid en maatschappelijke participatie.
- ✓ Jongeren en gezinnen krijgen effectieve begeleiding op maat, waardoor stress, uitval en langdurige problemen worden voorkomen.
- ✓ Samenwerking met scholen, verenigingen en buurtinitiatieven versterkt het netwerk rond jongeren, zodat hulp geïntegreerd en preventief kan plaatsvinden.

- ✓ Een lokaal, betrokken team draagt bij aan veiligheid, welzijn en kansen voor jongeren, en versterkt het vertrouwen van inwoners in de ondersteuning in hun eigen dorp.
- **Goede, bereikbare 1e lijnszorg; acute zorg buiten kantooruren**
- ✓ Directe toegang tot huisartsen, wijkverpleegkundigen en andere eerstelijnszorg verbetert gezondheid en zorgt dat inwoners snel geholpen worden.
- ✓ Acute zorg buiten kantooruren wordt effectief georganiseerd, zodat noodgevallen snel en dichtbij behandeld kunnen worden. Onnodige ziekenhuisbezoeken worden voorkomen, wat kosten bespaart en druk op het zorgsysteem vermindert.
- ✓ Dichtbij beschikbare zorg vergroot veiligheid, gemoedsrust en zelfredzaamheid van inwoners, met name ouderen en kwetsbare groepen.
- ✓ Samenwerking tussen huisartsen, wijkteams en apotheken maakt zorg continu, efficiënt en laagdrempelig.

6. Natuur, milieu en dierenwelzijn

6.1 Groen en biodiversiteit

- **Straten, pleinen en kernen vergroenen om hittestress, wateroverlast en verstening tegen te gaan**
- ✓ Groene straten, pleinen en daken zorgen voor koelte in de zomer, verminderen hittestress en bieden bomen schaduw.
- ✓ Door meer groen wordt regenwater beter opgevangen, wat wateroverlast en overstromingsrisico's verkleint.
- ✓ Vergroening bevordert ontmoeting en sociale verbinding, omdat mensen vaker buiten samenkomen in parken, buurtpleinen of groene pleinen voor spel, sport en activiteiten.
- ✓ Bomen, plantenbakken, groene daken, gevelgroen, wadi's en natuurlijke speelplekken maken kernen leefbaar en duurzaam.

- **Groene en blauwe zones verbinden en robuuster maken voor natuur en recreatie**

- ✓ Natuurgebieden, watergangen en parken worden met elkaar verbonden, zodat flora en fauna zich vrij kunnen verplaatsen en biodiversiteit toeneemt.
- ✓ Groene en blauwe corridors dragen bij aan klimaatbestendigheid, zoals opvang van regenwater, koeling van bebouwde kernen en bescherming tegen overstromingen.
- ✓ Ze bieden recreatieve mogelijkheden voor inwoners: wandelen, fietsen, spelen, natuurbeleving en watersport.
- ✓ Verbonden en robuuste natuurgebieden versterken het weidse en groene karakter van Tholen, waardoor het aantrekkelijk blijft voor bewoners, toeristen en lokale economie.

- **Bloemrijke akkerranden stimuleren**

- ✓ Bloemrijke akkerranden, groenstroken en natuurlijke buffers versterken biodiversiteit en beschermen bijen, andere insecten en vogels. Ze dragen bij aan duurzaam landbouwbeheer, zoals bestuiving en natuurlijke plaagbestrijding, en ondersteunen lokale en duurzame voedselproductie.
- ✓ Wilde bloemen, houtwallen en kruidenrijke grasstroken maken het landschap aantrekkelijker en ecologisch veerkrachtig.

- **Fietspaden buitendijks verbinden met binnendijkse routes**

- ✓ Bestaande buitendijkse fietspaden blijven behouden; er is geen bezwaar tegen huidige routes.
- ✓ Nieuwe verbindingen tussen buitendijkse en binnendijkse paden worden zo aangelegd dat veiligheid en toegankelijkheid voor fietsers gewaarborgd zijn, en gezond en duurzaam vervoer wordt gestimuleerd.
- ✓ Kwetsbare natuur zoals schorren en slikken blijft onaangetast; deze gebieden zijn cruciaal als broed- en rustplaatsen voor vogels en als natuurlijke buffers tegen hoog water. Daarom zijn we tegen verdere uitbreiding van buitendijkse fietsroutes. Waar het nu niet kan en mag is niet zonder reden.
- ✓ Hoogwatervluchtplaatsen voor vogels worden behouden, waardoor ecologische functies zoals voedselvoorziening, migratie en biodiversiteit veiliggesteld blijven.
- ✓ Educatie en informatiepanelen langs de routes, bijvoorbeeld daar waar je even niet verder buitendijks kunt fietsen, vergroten het bewustzijn van bezoekers over de waarde van deze unieke natuurgebieden.

- **Maaien met zorg voor natuur: juiste momenten, tijdige afvoer van maaisel**

- ✓ Graslanden en natuurgebieden worden gemaaid op ecologisch verantwoorde momenten, zodat bloemen, kruiden en jonge planten kunnen bloeien en zaden zich kunnen verspreiden.

- ✓ Tijdige afvoer van maaisel voorkomt bodemverrijking en houdt open landschappen geschikt voor weidevogels, insecten en andere fauna.
- ✓ Zorgvuldig maaibeheer beschermt biodiversiteit en bevordert een gevarieerd landschap dat aantrekkelijk is voor flora en fauna.
- ✓ Goed beheerde graslanden en natuurgebieden versterken de klimaat- en ecosysteemdiensten, zoals wateropvang, bestuiving en CO₂-opslag.
- **Schoon grond- en oppervlaktewater voor veilig drinkwater**
- ✓ Schoon water is essentieel voor veilige drinkwatervoorziening, gezondheid en welzijn van inwoners.
- ✓ Het ondersteunt landbouw, omdat goede waterkwaliteit nodig is voor irrigatie.
- ✓ Natuur en biodiversiteit profiteren van schoon water: rivieren, sloten en plassen bieden leefruimte voor vissen, amfibieën en waterplanten.
- ✓ Voorkomt vervuiling en gezondheidsrisico's, zoals ziekten door verontreinigd water of te hoge nutriëntenbelasting.
- ✓ Goed waterbeheer helpt overstromingen en droogte te voorkomen door water te bufferen en vast te houden in het landschap.
- **Steun voor natuur- en milieueducatie (NME)**
- ✓ Natuur- en milieueducatie maakt jongeren en volwassenen bewust van het belang van natuur, biodiversiteit en duurzaamheid in hun directe omgeving.
- ✓ Het stimuleert betrokkenheid bij lokale natuurprojecten, groene schoolpleinen en natuurparticipatie in buurtinitiatieven.
- ✓ Educatie versterkt kennis over klimaatbestendigheid, waterbeheer, energiegebruik en circulaire economie, zodat inwoners beter voorbereid zijn op toekomstige uitdagingen.
- ✓ NME draagt bij aan gezondheid, recreatie en welzijn, omdat mensen meer tijd buiten doorbrengen en actief betrokken raken bij de natuur met respect voor de omgeving.

6.2 Dierenwelzijn

- **Lokale samenwerking met dierenambulances zorgt voor snelle en professionele hulp bij zieke of gewonde dieren, zowel huisdieren als wilde dieren**
- ✓ De aanwezigheid van een dierenambulance voorkomt onnodig dierenleed.
- ✓ Inwoners die dieren aantreffen kunnen rekenen op directe ondersteuning, ze hoeven niet machteloosheid toe te kijken als ze zelf niet kunnen helpen.

- ✓ De opvang en behandeling van dieren draagt bij aan dierenwelzijn en bescherming
- ✓ Uit onderzoek GroenLinks Tholen blijken de kosten voor een dierenambulance op Tholen laag en worden deze voor een belangrijk deel gedragen door dierenwelzijnsorganisaties. Ook de gratis bruikleen van een dierenambulance behoort tot de mogelijkheden. De permanente stationering van een dierenambulance op Tholen zou de gemeente naar schatting het resterende bedrag van € 10.000, Euro per jaar kosten. Met inbegrip dat vrijwilligers gratis worden opgeleid.

- **Tegen intensieve veeteelt vanwege dierenleed en gezondheidsrisico's**
 - ✓ Intensieve veehouderij veroorzaakt dierenleed, hoge stikstofuitstoot en zware bodembelasting, waardoor natuur en waterkwaliteit onder druk staan.
 - ✓ Beperking van intensieve veeteelt beschermt natuur, biodiversiteit en ecosystemen en draagt bij aan duurzame landbouwpraktijken.
 - ✓ Minder intensieve veehouderij verkleint gezondheidsrisico's voor mens en dier, bijvoorbeeld door verminderde kans op ziektes en antibioticaresistentie.
 - ✓ Dit beleid stimuleert een gezondere voedselketen, met meer aandacht voor dierwelzijn, regionale productie en ecologische balans.

- **Plezierjacht afschaffen**
 - ✓ Plezier- of sport- of trofeejacht wordt beëindigd; het doden van dieren mag geen vrijetijdsbesteding zijn.
 - ✓ Beheersjacht is alleen toegestaan als dit aantoonbaar noodzakelijk is. Waar mogelijk en relevant worden eerst preventieve en diervriendelijke maatregelen toegepast, zoals rasten, verjaging of aanpassing van leefgebieden. Beheersmaatregelen vinden plaats onder strikte voorwaarden, met voortdurende aandacht voor dierenwelzijn.
 - ✓ Ingrijpen gebeurt op basis van objectieve monitoring en ecologische onderbouwing, met transparante besluitvorming.

- **Terugdringen van pesticidengebruik en spuitvrije zones**
 - ✓ Gebruik van pesticiden wordt sterk beperkt en er is strikt toezicht, zodat bodem, water en lucht schoon blijven en vervuiling wordt voorkomen.
 - ✓ Rond woningen, scholen en kwetsbare natuurgebieden komen spuitvrije zones, zodat inwoners en natuur veilig blijven. Deze maatregelen beschermen de gezondheid van mensen, dieren en planten, en dragen bij aan een veilige en gezonde leefomgeving.
 - ✓ Minder pesticidengebruik versterkt biodiversiteit, bevordert insectenpopulaties en beschermt flora en fauna.

- **Ondersteuning biologische en natuurvriendelijke landbouw**

- ✓ Boeren krijgen begeleiding en stimulans om over te stappen op biologische en natuurvriendelijke productiemethoden, zoals gewasrotatie, geïntegreerde bestrijding en natuurlijke bemesting. Dit helpt landbouw duurzaam, toekomstbestendig en economisch haalbaar te blijven.
- ✓ Duurzame landbouw versterkt bodemgezondheid, waterkwaliteit en biodiversiteit, waardoor planten, dieren en insecten profiteren.
- ✓ Samenwerking tussen boeren, natuurorganisaties en gemeenten stimuleert kennisdeling, innovatie en betrokkenheid bij het landschap. Zo wordt landbouw een krachtige partner voor natuurbehoud, klimaatbestendigheid en lokale economie, in balans met ecologie en leefomgeving.

- **Alert op PFAS**

- ✓ Door continu te monitoren op aanwezigheid PFAS- worden risico's voor gezondheid en milieu tijdig gesignaleerd. Ook als de bron van vervuiling tegen de buitengrens van Tholen ligt.
- ✓ Deze gegevens ondersteunen doelgerichte maatregelen om vervuiling te voorkomen, te beperken en een veilige, duurzame leefomgeving te garanderen voor de inwoners van Tholen.

7. Klimaat en duurzaamheid

- **Verduurzaming van woningen (energiezuinig en circulair)**

- ✓ Energiebesparing verlaagt woonlasten, verhoogt het wooncomfort en vermindert de CO₂-uitstoot.
- ✓ Een wijkgerichte aanpak maakt het mogelijk dat straten en buurten samen verduurzamen: efficiënter, betaalbaarder en met meer draagvlak.
- ✓ Een laagdrempelig gemeentelijk energieloket biedt persoonlijk advies en praktische hulp bij het aanvragen van subsidies en leningen. Inzet van energiecoaches en gratis energiescans helpt inwoners gericht stappen te zetten.
- ✓ Energiearmoede wordt actief bestreden door isolatiemateriaal en energiebesparende middelen, zoals ledlampen, gratis of met korting beschikbaar te stellen.
- ✓ Energieneutraal en zoveel mogelijk circulair bouwen wordt het uitgangspunt bij nieuwbouw.

- **Duurzaam vervoer: openbaar vervoer, fietsinfrastructuur, laadpalen elektrisch verkeer**

- ✓ Goed en betrouwbaar openbaar vervoer biedt inwoners op Tholen een alternatief voor de auto.
- ✓ De gemeente zorgt voor voldoende oplaadpunten in Tholen en maakt duidelijke afspraken met leveranciers over capaciteit, kwaliteit en betaalbaarheid.
- ✓ Ook bedrijven worden door de gemeente gestimuleerd hun vervoer te elektrificeren.

- ✓ Fiets- en voetgangersvriendelijke routes dragen bij aan gezondheid, beweging en een prettige leefomgeving. En verminderd autogebruik en daarmee uitstoot.

● Lokale opwekking van duurzame energie, batterijopslag en smart grid

- ✓ Lokale duurzame energieopwekking en batterijopslag maken Tholen minder afhankelijk van fossiele brandstoffen. En maakt het mogelijk dat Tholen de gestelde energiedoelen voor meer groene energie opwek en minder uitstoot gaat behalen.
- ✓ Smart grid-technologie maakt het mogelijk dat duurzame energie op bedrijventerreinen wordt gedeeld: ondernemers kunnen energie samen duurzaam opwekken, aan elkaar leveren en pieken in gebruik op elkaar afstemmen.
- ✓ De gemeente stimuleert dat ondernemers kennis en ervaringen hierover met elkaar delen, zodat leren van elkaar verduurzaming versnelt.
- ✓ Toepassen van warmtenetten voor woningen waar dit haalbaar is, om fossiele verwarming verder te verminderen. Voor de toekomst wordt ook haalbaarheid inzet wijkbatterijen nader bekeken, zodat buurten duurzame energie kunnen opslaan en slim gebruiken.
- ✓ De gemeente stimuleert ondernemers met teelt in kassen met hoog energieverbruik en uitstoot te verduurzamen door middel van innovatieve technieken en energie-efficiënte oplossingen. Schaalvergroting, meer kassen, worden alleen toegestaan als ook aan deze eisen wordt voldaan.

● Investeren in natuur voor klimaatadaptatie en leefbaarheid

- ✓ Natuur versterkt de klimaatbestendigheid van Tholen en helpt wateroverlast en hittestress te beperken.
- ✓ Groene gebieden verbeteren de luchtkwaliteit, verminderen stof en CO₂ en dragen bij aan een gezonde leefomgeving. Openbare groenvoorzieningen, parken en bomenrijen bieden schaduw, verkoeling en ontspanning voor inwoners.
- ✓ Natuurgebieden verbinden dorpen met elkaar en maken recreatie en biodiversiteit toegankelijker. Groen wordt ingezet als buffer tegen geluidsoverlast, luchtvervuiling en verkeersdrukke, waardoor leefbaarheid in kernen toeneemt.
- ✓ Multifunctioneel groen kan gecombineerd worden met sport-, speel- en ontmoetingsplekken voor alle leeftijden. Investeren in natuur dragen ook bij aan economische veerkracht: toerisme, recreatie en lokale activiteiten profiteren van aantrekkelijke, groene leefomgevingen.
- ✓ Door op de natuur afgestemd maaibeleid wordt op de juiste momenten gemaaid en het maaisel afvoer. Zo wordt onder meer wildgroei van bramen en brandnetels sterk verminderd.

8. Landbouw en duurzame voedselproductie

• Duurzame landbouw

- ✓ Minder dieren per hectare en lagere intensiteit in de veehouderij verminderen stikstofuitstoot, geur- en waterbelasting. Relevant, want anders dan soms gedacht: ook op Tholen zijn er veehouderijen met samen duizenden dieren.
- ✓ Verminderen gebruik van kunstmest en pesticide beschermt bodem, oppervlaktewater en grondwater. Dit draagt bij aan een gezonde leefomgeving voor inwoners, kinderen en kwetsbare groepen.
- ✓ Biodiversiteit wordt versterkt doordat plant- en diersoorten in en rond landbouwgrond meer ruimte krijgen. Aanleg van bloemrijke akkerranden en waterbuffers worden gestimuleerd.
- ✓ Boeren krijgen ondersteuning bij overstap naar duurzame methoden, inclusief kennisdeling en financiële prikkels.

• Intensieve veehouderij krimpen, piekbelasters begeleiden bij omschakeling of stop

- ✓ Vermindert stikstofuitstoot en draagt bij aan herstel van natuurgebieden en biodiversiteit. Vermindering van intensieve veehouderij verkleint gezondheidsrisico's in de omgeving, zoals luchtkwaliteit en geurhinder.
- ✓ Ondersteunt boeren bij een duurzame transitie, zodat zij een toekomstbestendig inkomen behouden. Zowel vrijwillige als, indien nodig, verplichte uitkoopregelingen worden ingezet voor piekbelasters, met goede begeleiding en maatwerk.
- ✓ Maakt ruimte voor innovatie in duurzame landbouw, energiebesparing en klimaatadaptatie.